

Реінжиніринг оплати в приватних клініках України: вплив криптовалютних платежів на економіку закладу та поведінку пацієнтів

Герасименко Дмитро Олегович¹

Опубліковано	Секція	УДК
30.01.2026	Економіка	614.2:336.7:004.738.5:336.74

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19162932>

Анотація. У статті досліджується економіко-поведінковий аспект реінжинірингу оплати в приватних клініках України на основі впровадження криптовалютних платежів. На підставі аналізу регуляторної бази, офіційної статистики та прикладів впровадження цифрових платіжних ініціатив у приватному секторі охорони здоров'я показано, що використання криптовалютних інструментів може змінити структуру витрат закладів, зменшити операційні витрати на транзакції та вплинути на поведінку пацієнтів у напрямі більшої готовності використовувати електронні форми оплати. Вказується на ризики, пов'язані з волатильністю курсів, регуляторною невизначеністю та особливостями адаптації медичних працівників та управлінців до нових платіжних сценаріїв. Висновки статті пропонують рекомендації щодо обмеженого, але цілеспрямованого впровадження криптовалютних платіжних механізмів у системі приватних медичних послуг як частини реінжинірингу процесів оплати.

Ключові слова: реінжиніринг оплати, приватні клініки, криптовалютні платежі, економіко-поведінковий аспект, економіка закладу, поведінка пацієнтів, цифрові платежі, електронні платіжні інструменти, регуляторна база, неформальні платежі, ефективність медичних послуг, електронна транзакція.

Payment Reengineering in Private Clinics in Ukraine: The Impact of Cryptocurrency-Based Payments on Healthcare Facility Economics and Patient Behavior

Abstract. This article examines the economic-behavioral dimension of payment reengineering in private medical clinics in Ukraine in the context of introducing cryptocurrency-based payment options. Building on an analysis of the national regulatory framework for virtual assets, recent developments in digital payments, and selected case-based evidence from the private healthcare sector, the study demonstrates that the integration of cryptocurrency-related payment mechanisms can significantly restructure operational costs and transaction flows in private clinics. The paper highlights that such instruments may reduce per-transaction expenses, diversify payment channels, and improve the efficiency of revenue collection, yet their impact remains contingent on the level of technological readiness and institutional adaptation of healthcare providers. The article also investigates the influence of

¹ аспірант кафедри економіки, фінансів та обліку, м. Київ, ПВНЗ «Європейський університет»
<https://orcid.org/0009-0002-0791-7359>

cryptocurrency-based payments on patient behavior, focusing on willingness to adopt electronic payment methods, perception of clinic modernity, and readiness to move away from informal cash-based transactions. Empirical and synthetic data suggest that the availability of advanced payment options contributes to greater patient satisfaction and perceived convenience, while also raising concerns about price volatility, information transparency, and trust in digital infrastructure. The study additionally considers the behavioral responses of both medical managers and healthcare professionals, including hesitation related to regulatory uncertainty and technological complexity.

Finally, the paper formulates targeted recommendations for the phased and risk-controlled introduction of cryptocurrency-linked payment mechanisms into the private healthcare sector as part of broader payment reengineering efforts. The findings emphasize the need for a balanced approach that combines regulatory clarity, technical safeguards, and awareness-building among patients and providers, ensuring that the economic benefits of digitalization are not offset by increased behavioral and financial risks. The results are relevant for policymakers, healthcare managers, and researchers interested in the intersection of digital finance, payment reengineering, and patient-centered service delivery in emerging healthcare markets.

Keywords: payment reengineering, private clinics, cryptocurrency payments, economic-behavioral aspect, healthcare facility economics, patient payment behavior, digital payments, electronic payment instruments, price volatility, regulatory framework, informal payments, efficiency of medical services, electronic transaction.

Вступ

Постановка проблеми. Розвиток приватного сектору охорони здоров'я в Україні супроводжується активною цифровізацією фінансових потоків, але оплата послуг у приватних клініках залишається переважно орієнтованою на готівку, банківські карти та традиційні перекази, що обмежує економічну ефективність процесів і підтримує високий рівень неформальних платежів. Останнім часом в Україні зростає інтерес до використання криптовалютних платежів як інструменту реінжинірингу оплати, але в контексті медичних закладів такі практики знаходяться на експериментальному рівні, а їх правовий статус залишається неоднозначним. Потенційно криптовалютні платіжні механізми можуть змінити економіку закладу та поведінку пацієнтів, але зв'язані з ризиками, пов'язаними з волатильністю, регуляторною невизначеністю та недостатньою готовністю медичних установ до цифрових трансформацій. В таких умовах актуальним є науковий аналіз економіко-поведінкового аспекту реінжинірингу оплати в приватних клініках України з урахуванням впровадження криптовалютних платежів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичну й методологічну основу дослідження з теми реінжинірингу оплати в приватних клініках України склали наукові праці та офіційні звіти, які аналізують реформу оплати та фінансування медичних послуг, зокрема програму медичних гарантій, неформальні платежі та процеси цифровізації системи eHealth. Звіт про стан української системи охорони здоров'я у 2024 році, підготовлений за підтримки міжнародних партнерів, описує трансформацію моделі фінансування з упором на деклараційну медицину, електронну реєстрацію та оплату послуг у режимі «гроші йдуть за пацієнтом», але не торкається криптовалютних платіжних механізмів як елементу реінжинірингу оплати [1].

Наукові дослідження, присвячені неформальним платежам у медичних закладах України, засвідчують, що значна частина домогосподарств продовжує відчувати фінансовий тиск від «негрошівних» виплат, що підкреслює важливість пошуку альтернативних, більш прозорих і ефективних платіжних форм. Однак ці роботи не

розглядають криптовалюти як можливий платіжний інструмент у медичному секторі, а залишаються в межах традиційних готівкових і безготівкових схем [2].

З юридичної та регуляторної сторони теоретичну базу формують офіційні дослідження та аналітичні звіти щодо статусу віртуальних активів в Україні, зокрема міжнародні порівняльні звіти з блокчейн-і крипторегуляторики та національні правові дослідження, які аналізують закон про віртуальні активи. Ці джерела дають змогу відокремити фінансовий/загальноекономічний контекст регулювання криптовалют від специфіки медичного сектору, оскільки вони торкаються правового статусу віртуальних активів, норм AML/CTF та механізмів ліцензування платіжних платформ, але не зосереджуються на приватних медичних закладах як на місці їх застосування [3].

У науковій літературі вже наявні значні розробки щодо реформ оплати та фінансування, неформальних платежів та регуляторного статусу віртуальних активів, але залишаються недостатньо дослідженими питання ефективності та поведінкових наслідків криптовалютних платежів у приватному секторі охорони здоров'я України, що визначає невирішену частину загальної проблеми в межах даного дослідження

Метою статті є наукове обґрунтування ролі криптовалютних платежів у реінжинірингу процесів оплати в приватних клініках України, а також аналіз економіко-поведінкових чинників, що впливають на ефективність їх впровадження, вплив на економіку закладу, поведінку пацієнтів та готовність медичних менеджерів до цифрових платіжних трансформацій.

Результати

Реінжиніринг бізнес-процесів у сфері охорони здоров'я традиційно розглядається через призму оптимізації клінічних протоколів або маршрутизації пацієнтів у межах лікувального закладу. Відповідно до сучасних досліджень, впровадження методів Business Process Reengineering дозволяє медичним установам ефективніше використовувати ресурси, знижувати витрати та швидше реагувати на технологічні виклики. Проте в умовах комерціалізації медицини ключовим етапом пацієнтського маршруту стає процес оплати, який формує фінальне враження про якість сервісу. Оплата послуг у приватній клініці є не просто фінансовою транзакцією, а критичною точкою взаємодії, що вимагає безшовного та прозорого досвіду від моменту попередньої оцінки вартості до фактичного клірингу коштів.

У цьому контексті реінжиніринг оплати кардинально відрізняється від локальної модернізації інфраструктури. Це не банальна заміна фізичного касового апарату на термінал, а фундаментальна перебудова логіки розрахунків. Основною метою такого підходу є зменшення кількості точок контакту, підвищення прозорості руху коштів та прискорення обслуговування завдяки впровадженню безпаперових та автоматизованих алгоритмів. Інтеграція новітніх платіжних рішень дозволяє автоматизувати звірвання платежів, знизити транзакційні витрати та мінімізувати вплив людського фактору, який часто є причиною затримок у медичних реєстратурах [4].

Особливе місце у сучасній архітектурі реінжинірингу посідають криптовалюти та цифрові гроші. Віртуальні активи пропонують альтернативні моделі процесингу, які здатні суттєво знизити транзакційні комісії шляхом автоматичної конвертації криптоактивів у фіатні гроші без залучення традиційних банків-екваєрів [4]. Крім того, в Україні активно готується інфраструктура для запуску цифрової валюти центрального банку - е-гривні, яка є електронною формою грошової одиниці України та прямим зобов'язанням НБУ. Впровадження подібних інноваційних інструментів у медичну сферу дозволяє створити паралельні, більш захищені контури розрахунків [5]. Це розширює варіативність оплати для пацієнта і створює для приватної клініки суттєву конкурентну перевагу на ринку високотехнологічних послуг.

Впровадження криптовалютних розрахунків як інструменту реінжинірингу вимагає детального аналізу їхнього впливу на структуру витрат медичного закладу. Традиційний еквайринг залишається основним каналом безготівкових платежів в Україні. За даними Національного банку України, станом на 2024 рік мережа платіжних терміналів продовжує зростати, проте вартість їх обслуговування залишається відчутною для бізнесу [6]. Базові ставки комісій провідних українських банків (таких як ПриватБанк, ПУМБ, Ощадбанк) коливаються в межах 1,2–1,5% за кожну транзакцію з карток українських банків, а для карток іноземних банків ця цифра може сягати 2% [7]. Додатково приватні клініки несуть витрати на абонентську плату за оренду POS-терміналів, яка становить у середньому 300–500 грн на місяць за одну точку, що сумарно формує значну статтю операційних витрат.

Натомість інтеграція криптовалютних платіжних шлюзів (наприклад, *Whitepay* або *Binance Pay*) пропонує економічно вигіднішу альтернативу. Комісії криптопроцесингових платформ зазвичай становлять близько 1% від суми транзакції, не мають прихованих платежів і, що особливо важливо для клінік, які обслуговують медичних туристів або експатів, не передбачають додаткових надбавок за транскордонні перекази, які у класичному банкінгу можуть сягати 3% [8]. Зниження транзакційного навантаження дозволяє клінікам перенаправити вивільнені кошти на покращення сервісу або розробку програм лояльності.

Реінжиніринг платежів на базі віртуальних активів супроводжується низкою економічних ризиків і бар'єрів, головним з яких є висока волатильність обмінного курсу. Вартість криптовалют може коливатися на 3–5% протягом однієї доби, що створює загрозу касових розривів для медичного закладу. Для нівелювання цього ризику сучасні платіжні шлюзи використовують технологію миттєвої конвертації: платформа фіксує курс на момент оплати та автоматично зараховує на рахунок клініки фіатну валюту, захищаючи обидві сторони від цінних коливань під час підтвердження транзакції в блокчейні [9].

Для комплексного розуміння доцільності реінжинірингу процесів оплати було здійснено порівняльний аналіз традиційних банківських систем та криптовалютних платіжних шлюзів за ключовими економіко-поведінковими та фінансовими параметрами, результати якого наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 - Порівняльний аналіз традиційного еквайрингу та криптовалютних платіжних систем у межах реінжинірингу процесів оплати приватної клініки

Критерій порівняння	Традиційний банківський еквайринг (POS / Інтернет-еквайринг)	Криптовалютний платіжний шлюз (з миттєвою конвертацією у фіат)
Комісійне навантаження	Високе: 1,2% - 1,5% (для карток українських банків) до 2% - 3% (для іноземних карток)	Низьке: фіксована комісія близько 1%, відсутність додаткових зборів за транскордонні перекази
Приховані операційні витрати	Абонентська плата за оренду терміналів (300-500 грн/місяць), плата за обслуговування рахунку	Відсутність плати за обладнання (програмне рішення), проте можливі витрати на юридично-бухгалтерський супровід
Швидкість розрахунків (кліринг)	Зарахування коштів на рахунок клініки на 1-й або 2-й банківський день	Миттєва фіксація курсу, зарахування фіатних коштів від процесингової платформи протягом кількох хвилин

Вплив волатильності валют	Відсутній (операції проводяться у національній валюті)	Нівелюється завдяки технології конвертації на стороні провайдера шлюзу
Економіко-поведінковий ефект (пацієнти)	Звичний статус-кво, високий рівень довіри старшого покоління. Не мінімізує толерантність до неформальних платежів	Формує імідж "сучасної" клініки. Приваблює платоспроможні ІТ-сегменти та експатів. Знижує схильність до готівкових неформальних розрахунків
Регуляторні бар'єри	Повністю легалізований та регламентований механізм	Високі ризики: заборона для спрощеної системи оподаткування, необхідність адаптації бухгалтерського обліку (в очікуванні імплементації закону № 10225-д)

Джерело: складено автором на основі даних [7, 9, 10]

Окремим викликом залишається питання податкового та бухгалтерського обліку віртуальних активів. В Україні триває процес адаптації законодавства до європейських норм (зокрема, MiCA). Згідно з новими законодавчими ініціативами (наприклад, проектом закону № 10225-д щодо оподаткування віртуальних активів), обіг криптовалют потребуватиме чіткого декларування, а операції з ними будуть заборонені для суб'єктів господарювання, які перебувають на спрощеній системі оподаткування. Це означає, що приватні клініки, які планують інтегрувати криптовалютні платежі, повинні перебувати на загальній системі оподаткування та формувати нові стандарти бухгалтерського обліку для коригування фінансового результату до оподаткування. Економічний ефект від зниження комісій має розглядатися в комплексі з витратами на юридично-бухгалтерський супровід таких операцій [10].

Попри окреслені регуляторні та волатильні бар'єри, загальний очікуваний економічний ефект від інтеграції криптовалютних платежів виходить за межі простої економії на еквайрингових комісіях. З позиції реінжинірингу, така трансформація дозволяє оптимізувати архітектуру фінансових потоків клініки, створюючи єдину цифрову екосистему з вищим рівнем автоматизації та контролю.

Одним із ключових стратегічних наслідків є розширення цільової аудиторії закладу. Наявність інноваційних способів оплати формує додаткову конкурентну перевагу для залучення високодохідних сегментів пацієнтів, представників ІТ-сектору, криптоінвесторів та іноземних громадян (медичних туристів). Для цих груп використання віртуальних активів є звичним патерном фінансової поведінки, що безпосередньо впливає на їхній вибір постачальника медичних послуг. Переведення частини розрахунків у площину цифрових активів з їхньою архітектурою відкритого реєстру (блокчейну) сприяє детінізації доходів приватного медичного сектору. Використання криптопроцесингових шлюзів унеможливує приховування транзакцій або їх проведення повз офіційний облік клініки, що об'єктивно зменшує частку неформальних готівкових розрахунків та підвищує інвестиційну привабливість медичного бізнесу в довгостроковій перспективі.

Реінжиніринг процесів оплати має не лише фінансовий, а й виражений поведінковий вимір, оскільки зміна транзакційної моделі безпосередньо впливає на клієнтський досвід та внутрішню корпоративну культуру. З позиції поведінкової

економіки, впровадження інноваційних платіжних рішень, таких як криптовалюти шлюзи або цифрові гаманці, виступає потужним інструментом формування лояльності. Сучасні дослідження підтверджують, що понад 85% споживачів медичних послуг надають перевагу електронним і цифровим методам оплати, а наявність варіативних платіжних опцій корелює із загальним рівнем задоволеності пацієнтів [11]. У приватному секторі готовність клініки приймати віртуальні активи сигналізує про її високий технологічний статус та «сучасність», що є критично важливим фактором вибору для платоспроможної аудиторії, яка цінує прозорість і швидкість фінансової взаємодії.

Перехід до цифрових розрахунків виступає дієвим «підштовхуванням» до зміни патернів неформальної поведінки. Історично українська система охорони здоров'я характеризується високим рівнем толерантності до неформальних платежів («в кишеню лікарю»), що зумовлено асиметрією інформації та традиційними готівковими розрахунками. Запровадження безшовних цифрових оплат на етапі реєстрації або через мобільний додаток клініки мінімізує фізичний контакт пацієнта з готівкою в межах медичного закладу. Відсутність паперових грошей та зручність миттєвої передоплати формують у пацієнта відчуття завершеності фінансової угоди, що психологічно знижує його готовність до додаткових неформальних стимулювань медичного персоналу [2].

З іншого боку, реінжиніринг оплати наражається на поведінковий спротив з боку медичного персоналу та менеджменту середньої ланки. Для лікарів легалізація і тотальна цифровізація фінансових потоків означає втрату частини тіньового доходу, що може призводити до прихованого саботажу нових систем (наприклад, переконання пацієнтів у «ненадійності» цифрових транзакцій). Для фінансового менеджменту клініки впровадження криптовалютних розрахунків створює когнітивний бар'єр через страх перед технологічною складністю та регуляторною невизначеністю. Підозріле ставлення до інновацій та ефект збереження статусу-кво вимагають від керівництва не лише технічної інсталяції шлюзів, а й проведення глибокої роз'яснювальної роботи та перегляду системи KPI, щоб легальний цифровий дохід став економічно вигіднішим за тіньові готівкові надходження [2]. Систематизацію ключових економіко-поведінкових реакцій основних стейкхолдерів медичного закладу на впровадження криптовалютних платіжних рішень наведено у таблиці 2.

Таблиця 2 - Економіко-поведінкова матриця реакцій стейкхолдерів на реінжиніринг процесів оплати в приватних клініках

Група стейкхолдерів	Основні поведінкові стимули (драйвери сприйняття)	Поведінкові бар'єри та ризики спротиву	Економічний наслідок для медичного закладу
Пацієнти (клієнти)	Зручність безшовних транзакцій. Сприйняття клініки як інноваційної. Бажання уникнути фізичного контакту з готівкою (ефект «підштовхування»).	Обмежена довіра до цифрових систем у старших вікових групах. Страх втрати коштів через волатильність (за відсутності розуміння миттєвої конвертації).	Зростання лояльності серед ІТ-фахівців та іноземців. Зниження готовності до неформальних («тіньових») платежів персоналу.

Медичний персонал (лікарі, реєстратура)	Автоматизація звіряння платежів (для реєстратури). Зменшення конфліктних ситуацій щодо здачі та розрахунків.	Ефект збереження статусу-кво. Страх втрати тіншового готівкового доходу. Прихований саботаж нових платіжних інструментів.	Ризик тимчасового зниження мотивації персоналу. Необхідність перегляду системи КРІ для компенсації втрачених «неформальних» доходів.
Управлінці (фінансовий менеджмент)	Оптимізація контролю над грошовими потоками. Детінізація доходів. Зниження комісій еквайрингу.	Страх перед регуляторною невизначеністю та новими правилами бухгалтерського обліку віртуальних активів.	Зростання інвестиційної прозорості клініки, необхідність додаткових витрат на юридичний та бухгалтерський супровід.

Джерело: складено автором

Успіх реінжинірингу процесів оплати критично залежить від реакції внутрішніх стейкхолдерів медичного закладу. З теоретичної точки зору поведінкової економіки, впровадження нових технологічних рішень у консервативних медичних екосистемах часто стикається з явищем «упередження статус-кво» - ірраціональною перевагою існуючого стану речей порівняно з будь-якими змінами. Спираючись на цю концепцію, можна стверджувати, що для медичних адміністраторів та реєстраторів перехід на криптовалютні шлюзи чи цифрові платформи викликає технологічну тривожність та страх втрати контролю над звичними процесами звіряння платежів [12]. Персонал часто сприймає інновації не як інструмент спрощення роботи, а як додаткове навантаження, що вимагає витрат часу на перенавчання та супроводжується ризиком операційних помилок на етапі адаптації.

Окремим поведінковим бар'єром виступає прихований супротив з боку лікарів. Перехід розрахунків у повністю прозору цифрову площину блокчейну унеможливорює функціонування неформальних тіншових платежів. Зміна парадигми фінансової взаємодії змушує лікарів негативно сприймати ініціативи тотальної фіксації оплат, часто аргументуючи це «втратою довіри» та надмірною комерціалізацією стосунків між лікарем і пацієнтом. Насправді ж основою такого супротиву є загроза зниження особистого неформального доходу, що може призводити до прихованого саботажу - коли медичні працівники навмисно переконують пацієнтів розраховуватися готівкою, посилаючись на вигадані «збої в електронній системі» [12].

На рівні вищого фінансового менеджменту та власників приватних клінік ключовим психологічним гальмом є страх перед регуляторною невизначеністю. Попри об'єктивну економічну вигоду від зниження транзакційних комісій криптошлюзів порівняно з традиційним еквайрингом, управлінці побоюються можливих штрафних санкцій з боку податкових органів. Затримки в імплементації чіткого законодавства щодо віртуальних активів в Україні змушують менеджмент застосовувати стратегію уникнення ризику. Керівництво відмовляється від інновацій, віддаючи перевагу дорожчому, але юридично безпечному традиційному банкінгу, аби не стати об'єктом підвищеної уваги з боку фіскальних служб [10]. Подолання окреслених бар'єрів вимагає

від клінік не лише технічної модернізації, а й комплексної зміни корпоративної культури, що включає перегляд системи КРІ для компенсації втрачених «тіньових» доходів та активне навчання персоналу.

Подолання описаних економічних та поведінкових бар'єрів вимагає переходу від хаотичних експериментів до системного реінжинірингу. На основі аналізу практик управління змінами у медицині, пропонується покрокова модель інтеграції інноваційних платіжних рішень, зокрема криптовалютних шлюзів у фінансову екосистему приватної клініки.

Крок 1. Юридично-бухгалтерський аудит та вибір моделі процесингу.

Керівництво клініки має відмовитися від ідеї прямих переказів на корпоративні криптогаманці через високі ризики помилок і невідповідність податковому законодавству. Натомість необхідно укласти договір із ліцензованим криптовалютним платіжним шлюзом. Такий шлюз виступає мостом між гаманцем пацієнта та банківським рахунком клініки: він миттєво фіксує курс віртуального активу в момент транзакції і автоматично конвертує його у фіатну валюту (гривню). Це дозволяє клініці отримувати кошти на свій традиційний розрахунковий рахунок, уникаючи проблем з бухгалтерським обліком криптовалют на балансі та повністю нівелюючи ризик волатильності.

Крок 2. Технічна інтеграція та пілотне тестування.

На цьому етапі платіжний шлюз інтегрується в медичну інформаційну систему клініки. Рекомендується розпочати з пілотного впровадження в одному відділенні або для конкретного типу послуг (наприклад, онлайн-консультації чи комплексні чекапи), де цільовою аудиторією виступає платоспроможний ІТ-сегмент. У зоні реєстратури розміщуються динамічні QR-коди, які автоматично генерують суму до сплати.

Крок 3. Паралельна робота з персоналом (внутрішній маркетинг).

Для подолання «упередження статус-кво» та прихованого саботажу необхідна прозора комунікація. Дослідження цифрової трансформації в охороні здоров'я доводять, що технології не працюють без комплексної зміни корпоративної культури. Клініка повинна запровадити нову систему ключових показників ефективності (КРІ). Реєстраторам необхідно роз'яснити, що автоматизований шлюз скасовує необхідність ручного зведення каси наприкінці зміни, що суттєво зменшує їхнє операційне навантаження.

Крок 4. Застосування Nudge-технологій для пацієнтів.

Формування нової платіжної поведінки пацієнтів потребує використання архітектури вибору або технологій «підштовхування». Замість жорсткого нав'язування, клініка має створити умови, за яких цифровий платіж виглядає найзручнішою опцією. До таких інструментів належать:

Цифровий праймінг: надсилання пацієнту SMS або повідомлення у месенджер за добу до візиту з посиланням на попередню оплату через криптошлюз або е-гаманець зі знижкою 2-3% на адміністративні витрати.

Візуальне підштовхування: розміщення QR-кодів для оплати безпосередньо в кабінеті лікаря або на рецепції з написом «Оплатуйте миттєво та безпечно без черг».

Усунення тертя: скасування необхідності друкувати паперові рахунки для тих, хто розраховується через цифрові канали.

Впровадження такого алгоритму перетворює криптовалютні транзакції з екзотичної маркетингової фішки на системний інструмент детінізації доходів, підвищення прозорості та покращення загального фінансового досвіду пацієнта.

Висновок

Проведене дослідження підтверджує, що реінжиніринг процесів оплати у приватному секторі охорони здоров'я виходить за межі простої заміни касових апаратів на сучасні термінали. Впровадження криптовалютних платежів через спеціалізовані процесингові шлюзи з миттєвою конвертацією у фіат створює відчутний економічний ефект: суттєво знижує транзакційні витрати, мінімізує ризики валютної волатильності та сприяє системній детінізації грошових потоків клініки. З поведінкової точки зору, переведення розрахунків у безшовну цифрову площину виступає дієвим механізмом «підштовхування», який знижує толерантність пацієнтів до неформальних готівкових платежів та формує лояльність високодохідних сегментів аудиторії. Подолання внутрішнього супротиву медичного персоналу, викликаного технологічною тривожністю та страхом втрати тіньових доходів, вимагає глибокої зміни корпоративної культури і перегляду системи мотивації.

Оцінюючи глобальні макроекономічні тренди, варто зазначити, що віртуальні активи та цифрові валюти центральних банків (зокрема, майбутня е-гривня) мають величезну перспективу перетворитися на базовий стандарт розрахунків. Провідні держави світу, включно з Україною, активно розробляють законодавчу базу для повноцінної інтеграції криптовалют у легальне економічне поле. Ті приватні медичні заклади, які вже сьогодні роблять перші кроки у напрямі реінжинірингу платіжних систем, тестують криптошлюзи та навчають персонал, здобудуть критичну стратегічну перевагу. Вони виявляться повністю інституційно та технологічно підготовленими до моменту, коли легалізація цифрових активів стане масовою нормою на державному рівні.

Разом із тим, перетин медицини та блокчейн-платежів залишається малодослідженою нішею в сучасній економічній науці. Існує відчутний дефіцит емпіричних матеріалів та статистичних даних щодо поведінки українських пацієнтів у контексті розрахунків віртуальними активами. Це відкриває широке поле для подальших наукових досліджень. Перспективними напрямками майбутніх досліджень є проведення масштабних соціологічних опитувань серед клієнтів приватних клінік, а також кількісний аналіз фінансової ефективності медичних закладів до та після повноцінної легалізації криптовалютного процесингу.

Список використаних джерел

1. Swecare. Ukrainian Healthcare System in 2024: A comprehensive report. 2024.
2. Терентій К. Неформальні платежі за послуги охорони здоров'я в Україні: вплив війни : магістерська робота / Kyiv School of Economics. 2024.
3. Global Legal Insights. Blockchain & Cryptocurrency Laws and Regulations 2026: Ukraine. URL: <https://www.globallegalinsights.com/practice-areas/blockchain-cryptocurrency-laws-and-regulations/ukraine/>
4. Nabileco. Cryptocurrency: The Groundbreaking Payment Model Transforming E-commerce. Nabileco Journal. 2024. URL: <https://www.nabileco.com/2024/02/cryptocurrency-groundbreaking-payment.html>
5. Ліга. Закон / Національний банк України. В НБУ готують пілотний проєкт впровадження е-гривні. 2025. URL: https://biz.ligazakon.net/news/233688_v-nbu-gotuyutplotniy-prokt-vprovadzhennya-e-grivni
6. Національний банк України. Безготівкові розрахунки у 2024 році суттєво переважали серед операцій з платіжними картками. Офіційне інтернет-представництво НБУ. 2025. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/bezgotivkovi-rozrahunki-u-2024-rotsi-suttyevo-perevajali-sered-operatsiy-z-platijnimi-kartkami>

7. Payment App Analytics. Acquiring vs QR Payments in Ukraine: Complete Comparison. 2025.
8. CoinGate. Comparing Bitcoin & Credit Card Payment Processing Methods. 2024.
9. Invezz / TradingView. How businesses can avoid crypto volatility with instant fiat conversion. 2025.
10. GoLaw. Новий етап регулювання віртуальних активів в Україні: що змінюється для бізнесу та інвесторів. Огляд юридичної компанії. 2025. URL: <https://golaw.ua/insights/publication/novij-etap-regulyuvannya-virtualnih-aktiviv-v-ukrayini-shho-zminyuyetsya-dlya-biznesu-ta-i/>
11. PYMNTS & CareCredit. The Payment Cure: How Improving Billing Experiences Impacts Patient Loyalty. Telehealth Reimbursement Report. 2025.
12. Hsieh P.-J. Healthcare professionals' use of health clouds: Integrating technology acceptance and status quo bias perspectives. International Journal of Medical Informatics. 2015. Vol. 84, Issue 7. P. 512–523.